

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Fastställd av landstingsfullmäktige 2013-11-25

Tidigare reviderad av regionfullmäktige 2015-04-29

Reviderad av regiofullmäktige 2021-04-28 § 50

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Bakgrund

I kommunallagen och i lagen om kommunal redovisning finns regler för hur kommuner och regioner ska sköta sin ekonomiska förvaltning. Där beskrivs bland annat att kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning med mål och riktlinjer för sin ekonomi och verksamhet. Regionfullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

I kommunallagen ges en möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. RUR är frivillig att tillämpa, de kommuner och regioner som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Detta ska i så fall framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om.

Resultatutjämningsreserven syftar till att utjämna intäkter över en konjunkturcykel för att möta konjunkturvariationer och skapa större stabilitet för verksamheterna. En prognos av det årliga underliggande skatteunderlaget, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, bör användas som riktvärde för när uttag ska få göras ur RUR. Avsikten med RUR är således inte att göra det möjligt att skjuta upp långsiktigt nödvändiga beslut om en verksamhet eller ekonomin i stort, det vill säga inte hämma åtgärder som är viktiga ur effektivitetssynpunkt. RUR ska inte heller användas för att göra kortsiktiga förändringar av skattesatsen.

En uppbyggnad av resultatutjämningsreserv sker inom ramen för det egna kapitalet. Resultatutjämningsreserven gör det möjligt att, på ett ansvarsfullt sätt, reservera en del av överskottet i goda tider och sedan använda medlen för att täcka underskott som uppstår till följd av lågkonjunktur. En förutsättning är således att medlen från RUR ska täcka negativa resultat, det vill säga så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll.

Eftersom man aldrig vet hur lång en lågkonjunktur blir kan det i vissa fall vara lämpligt att spara en del av reserven till kommande år. På så sätt kan man mellan åren arbeta med olika kombinationer av åtgärder i verksamheten och disponering av RUR.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att såväl regionens finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt samt att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Begreppet god ekonomisk hushållning har således både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för den som en tidigare generation har förbrukat. Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

En förutsättning för en god ekonomisk hushållning är att det finns ett tydligt samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effektivitet. För att åstadkomma detta samband krävs bland annat en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål. Det krävs även rättvisande och tillförlitlig redovisning och uppföljning som ger information om avvikelser gentemot målen.

För att bedöma huruvida Region Kronoberg uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning måste resurserna ställas mot verksamheternas övergripande måluppfyllelse.

Finansiella mål

Regionens ekonomiska planering ska utgå från de förhållanden som bedöms gälla för Region Kronoberg vad gäller befolkningsutveckling, investeringsbehov och skuldsättningsgrad.

Resultatmål

Under den senaste femårsperioden ska resultatet i förhållande till skatter samt generella statsbidrag och utjämning, uppgå till i genomsnitt minst 2 procent. Långsiktigt ska soliditeten i Region Kronoberg stärkas med målet att uppnå positiv soliditet inklusive ansvarsförbindelsen. Syftet med målen är att skapa en god ekonomisk hushållning med en hög grad av självfinansiering av nyinvesteringar samt beredskap inför kommande pensionsavgångar och konjunktursvängningar.

Finansiering av investeringar

Målet är att investeringar i möjligaste mån långsiktigt ska vara självfinansierade, det vill säga att självfinansieringsgraden av investeringar långsiktigt över tid ska vara 100 procent. Syftet med målet är att i möjligaste mån inte lånefinansiera nyinvesteringar. Lånefinansiering kan innebära att kostnader förskjuts till kommande generationer. Med självfinansiering av investeringar, avses att inte behöva använda befintliga bankmedel eller låna. Nivån för investeringar motsvaras av kassaflödet ifrån den löpande verksamheten.

Soliditet

Långsiktigt ska soliditeten stärkas i Region Kronoberg med målet att uppnå positiv soliditet inklusive ansvarsförbindelsen.

Likviditet

Regionens genomsnittliga likviditet inklusive kassakredit ska motsvara minst en månads betalningsberedskap. Syftet med målet är att säkerställa att regionen har en god betalningsberedskap. I likviditeten ingår utöver kassan även placeringarna i kapitalförvaltningen.

Verksamhetsmässiga mål

Region Kronobergs långsiktiga verksamhetsmässiga mål ska utgå ifrån regionens vision, mål och värdegrund. Utifrån de långsiktiga målen, ska övergripande strategier fastställas hur målen ska uppnås. Regionfullmäktige fastställer årligen en treårsplan. I planen ska det framgå vilka verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning regionen har under planperioden. De mer kortsiktiga resultatmålen som fastställs för planperioden, ska ha en tydlig koppling till de strategier som fastställs för att uppfylla de långsiktiga målen.

God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna. Många verksamheter regleras dessutom av lagar, förordningar och nationella mål. Under året kan verksamheter bli mer omfattande än planerat. Om det finns en risk att ramarna inte håller måste resurser omfördelas, vilket kan motivera revideringar av verksamhetsmålen.

Tillämpning av resultatutjämningsreserv (RUR)

Avsättning till resultatutjämningsreserv (RUR)

Kommunallagen anger minimikrav för reservering till RUR. Reservering till RUR får göras med högst det belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämningsreserv. Om kommunen eller landstinget har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske i stället uppgå till 2 procent av summan av de ovan nämnda posterna.

Region Kronoberg omfattas av 2 procentregeln eftersom det egna kapitalet inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser inom överskådlig framtid kommer att vara negativt.

Varken avsättning till eller disposition av resultatutjämningsreserven påverkar resultatet utan sker som en särskild specifikation av eget kapital i balansräkningen.

Disponering av resultatutjämningsreserv (RUR)

Medel från resultatutjämningsreserven får användas när det årliga underliggande skatteunderlaget för Kronobergs län understiger den genomsnittliga utvecklingen för de senaste tio åren. Detta gäller både budget och årsredovisning. Om innevarande års utfall av den underliggande skatteunderlagsutvecklingen understiger den genomsnittliga utvecklingen får reserven användas.

I budgetarbetet kan en disponering budgeteras om prognosen under budgetarbetet understiger det tioåriga genomsnittet.

Medel från resultatutjämningsreserven får endast täcka negativa resultat, det vill säga så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Det gäller såväl i planeringen (budget) som i fastställd disponering (årsredovisning).

Beslut om avsättning till/disponering av resultatutjämningsreserv

Beslut om kommande års reservering bör fattas i samband med budgetbeslutet. I samband med årsredovisningen fastställs den verkliga reserveringen.

Regionfullmäktige fastställer i samband med årsbokslutet om reservering till/disponering av resultatutjämningsreserven ska ske och vilket belopp som ska avsättas/disponeras.

Revidering av riktlinjerna

Riktlinjerna för god ekonomisk hushållning ska aktualiseras och beslutas i början av varje ny mandatperiod, (nästa gång under 2023).